

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Yhteenveto sisäisistä tarkastuksista 2024
Aluehallitus 17.12.2024

KPMG Oy Ab

12.12.2024

LUOTTAMUKSELLINEN

Yhteenveto vuoden 2024 sisäisistä tarkastuksista

Tarkastus 1: Sosiaalihuoltolain mukaiset asumispalvelut ja sijaishuollon ostopalvelut

Tarkastuksen tavoitteena oli kartoittaa ja arvioida ovatko Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sosiaalihuoltolain mukaiset asumispalveluja ja sijaishuollon ostopalveluita koskevat hankinnat toteutuneet noudattaen voimassa olevaa julkisten hankintojen lainsäädäntöä sekä käyttöoikeussopimuksia.

Tarkastus 2: Vuokrasopimukset

Tarkastuksen tavoitteena oli kartoittaa ja arvioida ovatko kunnilta Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle siirretyt vuokrasopimukset siirtyneet voimaanpanolain (616/2021) mukaisesti ja täyttääkö vuokrasopimusten hallinnointi riittävän asianmukaisuuden ja huolellisuuden vaatimukset.

Tarkastus 3: Hyvinvointialueen ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen välinen yhteistyö

Tarkastuksen tavoitteena oli arvioida Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tiedonkulun- ja henkilöstöhallinnon käytäntöjä osana Vantaan ja Keravan hyvinvointialuetta sekä arvioida, toimitaanko annetun ohjeistuksen mukaisesti.

Tarkastus 4: Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän yhteistyö

Tarkastuksen tavoitteena arvioida Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän yhteistyötä talousarvioprosessin osalta hyvän hallinnon periaatteisiin nähden.

Tarkastus on käynnissä (12.12.2024).

Tarkastus 1: Sosiaalihuoltolain mukaiset asumispalvelut ja sijaishuollon ostopalvelut

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Sosiaalihuoltolain mukaiset asumispalvelut ja sijaishuollon ostopalvelut (1/3)

Tarkastuksen tavoite

Tarkastuksen tavoitteena oli kartoittaa ja arvioida ovatko Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sosiaalihuoltolain mukaiset asumispalveluja ja sijaishuollon ostopalveluita koskevat hankinnat toteutuneet noudattaen voimassa olevaa julkisten hankintojen lainsäädäntöä sekä käyttöoikeussopimuksia.

Positiivisia havaintoja

Tehdyt kilpailutukset lastensuojelun sijaishuoltoon: Lastensuojelun sijaishuollossa perustettiin sote-hankintamenettely 2.9.2022 julkaistulla tarjouspyynnöllä. Sote-hankintamenettely avataan kerran vuodessa uusille tarjouksille perustamisen jälkeen. Syksyllä 2023 tehtiin ensimmäinen avaus hankintamenettelyyn (VAKEDno-2022-134). Hankintamenettelyn avauksen tuloksena saatiin lisää palveluntuottajia 1.1.2024 alkavalle sopimuskaudelle. Uusien toimijoiden valikoituminen kilpailutuksen tuloksena palveluntuottajiksi vähentää suorahankintojen tekemisen tarvetta.

Tehdyt kilpailutukset vammaisten asumispalveluihin: Vammaisten asumispalveluihin on tehty kilpailutus Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen toimesta loppuvuodesta 2023 (Hilma-numero: 2023-001492, TED-numero 671627-2023). Kilpailutuksen kautta on myös saatu tietoa vammaisten asumispalveluiden markkinatilanteesta ja palveluntuottajien halukkuudesta osallistua näihin kilpailutuksiin.

Aikuissosiaalityön asumispalveluiden merkittävimmät ostot puitesopimustoimittajilta: Viimeisimmät aikuissosiaalityön asumispalveluihin kohdistuneet kilpailutukset on tehty vuonna 2022. Nämä kilpailutukset olivat mielenterveyden ja päihdekuntoutujien asumispalvelut (VD/5949/02.08.00.00/2022) ja nuorten aikuisten itsenäistymisen tuen hankinta (VD/10197/02.08.00.00/2022). Tarkastuksessa käytiin läpi ostolaskuaineiston perusteella toimittajat, joilta oli ostettu aikuissosiaalityön asumispalveluita vuoden 2023 aikana. Ostojen volyymillä mitattuna aikuissosiaalityön merkittävimmät palveluntuottajat (yli 600 000 euron ostot) olivat puitesopimustoimittajia. Kilpailutuksen vaikutus palveluntuottajien valikoitumiseksi on toteutunut hyvin.

Lastensuojelun sijaishuollon hankintojen seurantakäytännöt: Lastensuojelussa ylläpidetään omaa Excel-listaa tehdyistä suorahankinnoista. Vuoden 2023 aikana lastensuojelussa oli tehty yhteensä 29 suorahankintapäätöstä lastensuojelun laitoshiitoon ja 12 suorahankintapäätöstä ammatilliseen perhekotiin. Excel-listalle on kirjattu yksikkö, josta osto on tehty, ajanjakso sekä suorahankintapäätöksen numero. Suorahankintatietojen ylläpitäminen edesauttaa hankintakokonaisuuden hallinnointia ja läpinäkyvyyttä.

Asiakasohjauskokous lastensuojelussa: Lastensuojelussa on käytössä asiakasohjauskokous, joka koostuu moniammatillisesta asiantuntijaryhmästä. Laiturikäsitellyssä tuodaan esiin asiakkaan tarpeet ja arvioidaan sijoituspaikkoja sen mukaisesti ensisijaisesti puitesopimustoimittajista ja tarpeen vaatiessa muista paikoista. Asiakkaan sijoittaminen sisältää systemaattisen arviointiprosessin, joka vähentää sitä riskiä, että tehtäisiin yksipuolisia ja liian subjektiivisia päätöksiä sijoituksista.

Sosiaalihuoltolain mukaiset asumispalvelut ja sijaishuollon ostopalvelut (2/3)

Keskeisimmät havainnot ja kehittämissuosituks

Asumispalveluiden ostoihin kohdistuvien tietojen koonti: Tehokkaan tiedolla johtamisen toteutumiseksi, palveluissa tulisi olla yhteenvedonomaaisesti raportointitietoa siitä, montako asiakasta on sijoitettuna mihinkin asumisyksikköön, minä vuonna asumispalvelua on aloitettu ostamaan, onko asumispalvelu tehty puitesopimuksen vai suorahankinnan perusteella ja mihin sopimukseen perustuen osto on tehty (sopimusviitetieto).

Tietojärjestelmäteknisistä syistä johtuen tietojen koostaminen asumispalveluiden hankinnoista ja sijoituksista on puutteellista ja riittävien tietojen kokoaminen toiminnan hallinnoimiseksi vaatii manuaalista työtä. On mahdollista, että asiakkaita on sijoitettuna palveluihin aiempina vuosina eikä näistä sijoituksista ole sopimusta hyvinvointialueen asiantuntijajärjestelmässä. Asumispalveluiden sijoitusten tietojen hallinnointi ei ole riittävää, jotta varmistetaan asiaankuuluvan sopimushallinnan ja hankinnan toteutumisesta. **Näin ollen suositellaan, että**

- *Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella selvitetään, miten tarvittavaa tietoa asumispalveluiden sijoituksista saadaan koottua yhteen raporttiin, jotta kokonaisuuden hallinnointi ja valvonta on mahdollista toteuttaa tehokkaasti ja asiaankuuluvasti.*

Sopimustiedon puuttuminen ostolaskuaineistosta: Tarkastuksen yhteydessä suoritettiin data-analyysi, joka käsitteli asumispalveluiden hankintoja. Data-analyysissä hyödynnettiin Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen toimittamaa ostolaskuaineistoa aikuissosiaalityön, lastensuojelun sekä vammaisten asumispalveluiden osalta kattavan kokonaiskuvan luomiseksi. Ostolaskuaineisto ei sisällä viittauksia sopimukseen tai suorahankintapäätöksiin, joiden avulla voidaan määritellä, onko kyseessä puitesopimuksen piirissä oleva hankinta vai suorahankinta tai onko hankinnasta laadittu ylipäättänsä sopimusta.

Hankintojen kustannustehokkuuden todentaminen ostolaskuaineiston perusteella on vaikeaa, sillä puitesopimuksista ja suorahankinnoista aiheutuvia kustannuksia ei pystytä erottamaan sopimustasolla. Riskinä on, ettei Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ole hankintojen osalta riittävän tarkkaa ja ajankohtaista taloustietoa hyödynnettäväksi esimerkiksi talousarvion laatimisessa, tiedolla johtamisessa tai päätöksenteossa. Viittaaminen sopimusnumeroihin tai suorahankintapäätöksiin parantaisi dokumentaation laatua ja datan käytettävyyttä samalla varmistaen, että hankintojen seuranta on riittävän läpinäkyvää ja johdonmukaista. **Näin ollen suositellaan, että**

- *ostolaskuaineistoon sisällytetään viittaukset puitesopimukseen sekä suorahankintapäätöksistä tehtyihin sopimukseen hankintojen läpinäkyvyyden ja tehokkaan seurannan varmistamiseksi.*
- *Vantaan ja Keravan hyvinvointialue selvittää ja arvioi järjestelmätekniikan ratkaisun mahdollisuutta ja kuinka laajasti toiminnanhallintajärjestelmää tulisi muuttaa, jotta tieto puitesopimuksesta tai suorahankintapäätöksestä saataisiin sisällytettyä ostolaskuaineistoon.*
- *Vantaan ja Keravan hyvinvointialue ohjeistaa palveluhankintojen sopimuksilla toimittajiaan ilmoittamaan ostolaskulla hankintaa koskevan sopimusnumeron tai viittaamaan selkeästi kyseessä olevaan suorahankintapäätökseen.*

Sosiaalihuoltolain mukaiset asumispalvelut ja sijaishuollon ostopalvelut (3/3)

Suorahankintapäätösten sopimushallinta: Lastensuojelussa, vammaispalveluissa sekä aikuissosiaalityössä on voimassa olevat puitesopimustoimittajat, joilta ensisijaisesti on palveluissa ohjeistettu asumispalveluita hankkimaan. Erityisesti vaativien asiakkaiden palveluntarjoajat eivät ole lähteneet kilpailutuksiin mukaan, koska palveluiden kysyntää ja tämän seurauksena myös hinnoittelun vapautta on rajattomammin. Suorahankintoja on palveluissa tehtävä palvelun luonteen ja kilpailutustilanteen niin vaatiessa.

Puitesopimusmenettelyillä ja dynaamisella hankintamenettelyllä saadaan palveluntuottajat samojen sopimusehtojen piiriin, sen sijaan suorahankinnoissa sopimusehdoista on erikseen ja tapauskohtaisesti neuvoteltava. Tästä syystä suorahankinta on hyvinvointialueelle riski em. taloudellisesta näkökulmasta.

Tarkastuksessa toteutetun ostolaskuaineiston toimittajätietojen ja sopimuslistauksen (sopimukset.xlsx) vertailun tuloksena löytyi yksi aikuissosiaalityön suorahankinta, josta oli tehty ainoastaan asiakastyön päätös, yhden toimittajan kanssa tunnistettiin tarve sopimuksen tekemiseksi ja yhden toimittajan kanssa oli sopimusprosessi tarkastushetkellä (maaliskuu 2024) kesken. Kahden toimittajan osalta sopimustietojen selvittäminen ei onnistunut ilman laskutustietoihin pureutumista. Vammaispalveluissa palveluntuottajien kanssa tehtyjen läpikäyntien tuloksena löytyi kaksi yksittäistä asiakasta, joiden palvelutuotannosta ei ole ollut laadittuna sopimusta.

Koska suorahankintapäätöksiä on lastensuojelun sijaishuollon, vammaispalveluiden ja aikuissosiaalityön asumispalveluissa tehtävä sekä asiakkaan tarpeen että kilpailutustilanteen johdosta, on todennäköistä, että suorahankintapäätösten sopimusneuvotteluissa hyvinvointialueen asiantuntijat joutuvat tilanteisiin, joissa sopimuksen sisällöistä on keskusteltava palveluntuottajan kanssa ja näitä tilanteita on hyvinvointialueen näkökulmasta pyrittävä hallitsemaan em. taloudellisen riskin näkökulmasta. Lisäksi suorahankintoja on tehty ilman sopimusta, jolloin selkeät toimintamenettelyt puuttuvat toiminnasta sen varmistamiseksi, että sopimukset tehdään myös suorahankinnoista. **Näin ollen suositellaan, että**

- Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella laaditaan yhdenmukaiset ja kirjallisesti ohjeistetut toimintamenettelyt lastensuojelun sijaishuollon, vammaispalveluiden sekä aikuissosiaalityön asumispalveluiden suorahankintapäätösten mukaisten sopimusten laatimiseen ja sopimusneuvotteluihin.*

Alla on kuvattu yksityiskohtaisten tarkastushavaintojen jakauma. Tarkastushavaintojen arviointiasteikko on esitetty liitteessä I.

Havainto	Luokitus	Sivu
4.1 Asumispalveluiden ostoihin kohdistuvien tietojen koonti	E	17
4.2 Sopimustiedon puuttuminen ostolaskuaineistosta	E	20
4.3 Suorahankintapäätösten sopimushallinta	E	22
4.4 Budjetoinnin näkyvyys päätösten teossa	E	25
4.5 Suorahankintapäätösten sopimusten tallentaminen	E	27
4.6 Suorahankintapäätösten perustelut	M	29

K =Kriittinen **E** =Erittäin merkittävä **M** =Merkittävä **H** =Huomioitava

Tarkastus 2: Vuokrasopimukset

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Vuokrasopimukset (1/3)

Tarkastuksen tavoite

Tarkastuksen tavoitteena oli kartoittaa ja arvioida ovatko kunnilta Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle siirretyt vuokrasopimukset siirtyneet voimaanpanolain (616/2021) mukaisesti ja täyttävätkö vuokrasopimusten hallinnointi riittävän asianmukaisuuden ja huolellisuuden vaatimukset.

Voimaanpanolain mukaisuus sopimusten siirtämisessä: *Voimaanpanolain (616/2021) 26 § mukaan kunnan on tehtävä viimeistään 28.2.2022 selvitys hyvinvointialueelle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen käytössä olevista toimitiloista. Nämä kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyvät hyvinvointialueen hallintaan 1.1.2023.*

Vantaan kaupunginhallituksen päätöksellä (31.1.2022 11 §) hyvinvointialueen hallintaan siirtyi 481 toimitilaa/asuinhuoneistoa/asuntoa, jotka Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluehallitus (23.3.2022 § 32) merkitsi tiedokseen. Vantaan kaupunginhallitus teki yhden täydennyksen (6.6.2022 § 17) alkuperäiseen päätökseensä (31.1.2022 11 §). Täydennys koski kolmea ulkoa vuokrattua asuntoa. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluehallitus (14.12.2022 § 260) teki toisen täydennyksen päätöksiin, joka koski muutoksia aiemmin tehtyihin päätöksiin, koska vuoden aikaisissa selvityksissä ilmeni, ettei Vantaan kaupunginhallituksen päätöksiin sisällyneissä siirtyneissä tiloissa ole sosiaali- eikä terveydenhuollon tai pelastustoimeen kuuluvaa toimintaa. Hyvinvointialueen aluehallituksen päätöksen (14.12.2022 § 260) mukaan tiloista 18 ei siirry hyvinvointialueelle sekä kaupungin ja hyvinvointialueen tekemien selvitysten pohjalta viiden kohteen vuokra-ajat eivät vastaa kaikilta osin tarkoitettua, joten liitteestä poiketen neuvotteluja jatketaan, eikä liitteessä esitettyjä vuokra-aikoja esitetä hyväksyttäväksi hyvinvointialueella sellaisenaan. Lisäksi hyvinvointialueen päätökseen on sisällytetty neuvottelumenettely edelleen vuokrattavista tiloista.

Keravan kaupunginhallituksen päätöksellä (28.2.2022 § 63) hyvinvointialueen hallintaan siirtyi 37 toimitilaa/asuinhuoneistoa/asuntoa, jotka Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluehallitus (29.3.2022 34 §) merkitsi tiedokseen. Keravan kaupunginhallitus teki täydennyksen (20.6.2022 § 174), joka koski aiemmassa selvityksessä tunnistettuja virheellisyyksiä ja varasi oikeuden täydentää annettua selvitystä tarvittaessa. Hyvinvointialueen aluehallitus merkitsi päätöksen tiedokseen (16.8.2022 § 130). Keravan kaupunginhallitus (7.12.2022 § 325) antoi 2. täydennyksen, joka sisälsi uusia kohteita, käytöstä poistuneita kohteita, uudet tarkistetut vuokrahinnat ja vuokra-aikojen tarkistuksia, jotka hyvinvointialueen aluehallitus merkitsi tiedokseen (14.12.2022 § 262).

Kaupunginhallitusten sekä hyvinvointialueen aluehallituksen päätöksiin oli varattu oikeus täydentää annettuja selvityksiä tarvittaessa myös voimaanpanolaissa annetun määräpäivän 30.6.2022 jälkeen.

Johtopäätös

Vantaan ja Keravan kaupungeilta tuli ensimmäiset selvitykset siirtyneistä toimitiloista voimaanpanolaissa (616/2021) säädetyn ajanjakson aikana. Voimaanpanolaki antoi kunnalle ja hyvinvointialueelle laajan oikeuden neuvotella laista poikkeavista toimintatavoista, jota hyödynnettiin.

Vuokrasopimukset (2/3)

Vuokrasopimusten kesto ja voimassaolo sekä vuokranmääräytymisperusteiden voimaantulolainmukaisuus (sis. siirtymäsäännösten noudattaminen): *Voimaantulolain (616/2021) § 22 mukaan (Kunnan järjestämän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitilat) kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyvät hyvinvointialueen hallintaan 1 päivänä tammikuuta 2023.*

Hyvinvointialue ja kunta tekevät toimitilojen hallinnasta vuokrasopimuksen siten, että se on voimassa ainakin 31 päivään joulukuuta 2025 asti. Hyvinvointialueella on oikeus pidentää vuokrasopimuksen voimassaoloaika yhdellä vuodella ilmoittamalla siitä kunnalle viimeistään 12 kuukautta ennen vuokrasopimuksen voimassaoloajan päättymistä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettussa vuokrasopimuksessa sovitun vuokran on katettava vuokrasopimuksen kohteena olevaan toimitilaan liittyvät kohtuulliset pääoma- ja ylläpitokustannukset. Tarkempia säännöksiä vuokran määräytymisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Hyvinvointialue ja kunta voivat sopia 1 momentissa tarkoitettujen toimitilojen hallinnasta sekä toimitilojen hallintaa koskevien vuokrasopimusten voimassaolosta myös toisin kuin tässä pykälässä säädetään.

Vantaalta siirtyi 137 ja Keravalta 19 suoraomisteista toimitilaa. Vuoden 2022 aikaisissa neuvotteluissa siirtyneistä toimitiloista oli tiedostettu riski siitä, että kunnat pyrkivät neuvottelemaan voimaantulolain sen salliessa pidempiä vuokra-aikoja. Näin ollen kuntien olisi mahdollista houkuttaa ostajia tulevaisuudessa näille kohteille. Tarkastuksessa toteutetun siirtyneiden kuntien omistamien toimitilojen data-analyysin, haastatteluiden sekä dokumentaation läpikäynnin perusteella, mikään ei osoita, että olisi neuvoteltu vuokrasopimusten kestot muunlaiseksi kuin voimaantulolain § 22 toisessa momentissa on asetettu. Hyvinvointialueella hallittiin sitä riskiä, että oltaisiin pitkään sidoksissa toimitiloihin, joiden tarvetta esimerkiksi tulevan palveluverkkosuunnittelun seurauksena ei ole.

Hyvinvointialueen ja kunnan välillä tehtävien vuokrasopimusten vuokran määräytymisestä on tehty valtioneuvoston asetus (272/2022), joka määrittää, mistä vuokra koostuu, milloin vuokran suuruutta voidaan tarkistaa ja mille ajalle tätä asetusta tulee noudattaa. Tarkastuksessa toteutetun data-analyysin perusteella Vantaalta siirtyneissä kuntien omistamissa kohteissa ei havaittu aiempaan sisäisen vuokran määrään merkittäviä poikkeuksia. Eroavaisuudet, mitä data-analyysissä havaittiin, koskivat pääasiassa sopimusten erilaisesta vastuunjaosta johtuvista laskutuksen eroavaisuuksista. Tarkastuksessa toteutetut haastattelut tukivat data-analyysin tulosta, koska niissä kerrottiin, että Vantaan kaupungilla oli käytössä asetuksen (272/2022) 6 § kuvattu sisäisen vuokran järjestelmän mukaisesti määräytyvä vuokra.

Keravan osalta vuokran määräytymistä on katsottu tarkastushetkellä (syyskuu 2024) olevan tiedon perusteella, koska Keravalta ei saatu tarkastukseen aineistoa siinä muodossa, jotta sitä olisi voitu vertailla nykyhetken vuokramääriin ja siirtymistä edeltäviin sisäisen vuokran laskelmiin. Tarkastushaastatteluissa kerrottiin, että Keravan osalta tarkistuslaskelmia on tehty hyvinvointialueen tilakeskuksen toimesta ja joitakin korjaustarpeita vuokrasopimukseen kirjattuihin vuokramääriin löydettiin ennen sopimusten allekirjoittamista.

Johtopäätös

Vuokrasopimusten kesto ja voimassaolo sekä vuokranmääräytymisperusteiden voimaantulolainmukaisuus on Vantaan kaupungin kanssa tehtyjen vuokrasopimusten osalta toteutunut. Poikkeuksena tästä on yksityiskohtaisessa tarkastushavainnossa 4.2 kuvatut sopimusmuutokset, joita vuoden 2023 aikana on tehty erityisesti kouluterveydenhoidossa ja kuraattoripalveluissa. Keravan osalta data-analyysia tässä laajuudessa ei voitu tehdä, koska aineistoa ei analyysiin saatu.

Vuokrasopimukset (3/3)

Vuokrasopimusrekisterin datan käytettävyys ja laatu: Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vuokrasopimusten hallinnassa käytettävässä Modulo-tilatietojärjestelmässä havaittiin tarkastuksessa puutteita datan laadussa ja käytettävyydessä. Rekisterissä esiintyi virheitä ja haasteita datan yhteensovittamisessa laskutuksen kanssa.

Järjestelmän tietojen laadun parantaminen ja datan linkittyvyyden varmistaminen ovat olennaisia, jotta vuokrasopimusten hallinnoinnin huolellisuus ja asianmukaisuus sekä raportoinnin laatu päätöksenteon tukena voidaan varmistaa. Näin ollen suositellaan, että:

- *Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen tilakeskus toteuttaa selvityksen rekisterin datan laadusta havaitakseen mahdolliset virheelliset tiedot sekä varmistaakseen datan tarkkuuden, ajantasaisuuden ja käytettävyyden vuokrasopimusten hallinnassa.*
- *Vantaan ja Keravan hyvinvointialue edistää hankettaan ottaa käyttöön sopimusnumerot talousjärjestelmissään, erityisesti ostolaskujen osalta. Tämä tekee asiatarastuksesta läpinäkyvämpää ja mahdollistaa tietojen luotettavan yhdistämisen eri järjestelmien välillä, mikä parantaa päätöksenteon perustana olevan tiedon laatua.*

Toimitilojen siirtymisten selvitykset ja seuraukset: Huomioitavaa toimitilojen siirtymisessä kunnilta hyvinvointialueelle on, että toimitilat siirtyivät sellaisenaan ennen kuin hyvinvointialueella on ollut tavoitteellista ja voimassa olevaa palveluverkkosuunnitelmaa. Toiminnan alkaessa on muutoksia ilmennyt uusista tarpeista mutta myös siirtymävaiheen jälkeen tunnistetuista muutostarpeista johtuen.

Hyvinvointialueen strategiset tavoitteet ja palvelutoiminnassa tapahtuvat uudistukset palveluverkon nykytila-analyseineen on kuvattu palveluverkkosuunnitelmassa. Palveluverkkosuunnitelman seurauksena on suositeltavaa koostaa yhteen toimitilamuutokset, esimerkiksi kiinteistösuunnitelmaksi, jonka avulla palveluverkkosuunnitelma johdetaan käytäntöön ja jonka edistymisestä hyvinvointialueen johdolle raportoidaan. Lisäksi suositeltavaa on tunnistaa kiinteistökokonaisuuteen liittyvät riskit ja miten niitä kiinteistösuunnitelmaa toteutettaessa hallitaan. Näin varmistetaan mm. se, että jatkossa hyvinvointialueen toimitilatarpeet tulee suunnitelman mukaisesti toteutettua sen sijaan, että tarpeita tulee hallitsemattomasti ja yksitellen Tilakeskuksen tehtäväksi vuoden aikana. Näin ollen suositellaan, että

- *Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella laaditaan konkreettinen kiinteistösuunnitelma, jolla johdetaan tilojen käyttö palveluverkkosuunnitelman, hyvinvointialueen strategian ja uudistusohjelman mukaisesti.*
- *Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen Tilakeskuksessa arvioidaan ja tunnistetaan kiinteistökokonaisuuden riskejä ja määritetään niille hallintatoimenpiteitä, jotka johdetaan käytäntöön.*

Alla on kuvattu yksityiskohtaisten tarkastushavaintojen jakauma. Tarkastushavaintojen arviointiasteikko on esitetty liitteessä I.

Havainto	Luokitus	Sivu
4.1 Vuokrasopimusrekisterin datan käytettävyys ja laatu	E	16
4.2 Toimitilojen siirtymisten selvitykset ja seuraukset	M	18
4.3 Siirtymävaiheen vuokrasopimushallinta, roolit ja vastuut	M	21

=Kriittinen

=Erittäin merkittävä

=Merkittävä

=Huomioitava

Tarkastus 3: Hyvinvointialueen ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen välinen yhteistyö

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Hyvinvointialueen ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen välinen yhteistyö (1/3)

Tarkastuksen tavoite

Tarkastuksen tavoitteena oli arvioida Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tiedonkulun- ja henkilöstöhallinnon käytäntöjä osana Vantaan ja Keravan hyvinvointialuetta sekä arvioida, toimitaanko annetun ohjeistuksen mukaisesti. Tavoitteena oli myös antaa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen johdolle konkreettisia kehittämissuosituksia yhteistyön edelleen kehittämiseksi.

Positiivisia havaintoja

Strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen raportointi: Strategisten tavoitteiden toteutumisen kuvaamiseksi on raportointikäytännöt olemassa ja tavoitteiden toteutumisen seuraamiseksi on useimmissa tavoitteissa mittarit määritetty. Pelastuslaitokselle on asetettu viisi strategista tavoitetta, jotka ovat: vahvistamme hyvinvointia ja turvallisuutta, parannamme palveluita, arvostamme henkilöstöämme, toimimme yhdessä ja huolehdimme kestävästä taloudesta. Strategisista tavoitteista on johdettu yhteensä 10 tavoitetta, joille on toimintasuunnitelmassa määritetty toimenpiteet ja mittarit/tavoitetasot (Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tavoitteet ja toimintasuunnitelma vuodelle 2024). Vuoden 2023 tilinpäätöksessä on raportoitu toimintavalmiustavoitteen täyttymisestä, onnettomuuksien tarkastusprosentista, ensihoidon tavoittamisviiveistä (Tilinpäätös 2023 ja toimintakertomus, aluevaltuusto 10.6.2024). Vuoden 2024 suunnitelmalla on toimenpiteisiin kohdistuvia mittareita lisätty.

Työhyvinvoinnin parantamisen suunnitelma: Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen strategiaan on kehitystavoitteeksi asetettu työhyvinvoinnin kehittäminen. Hyvinvointialueella ja siten myös Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella seurataan henkilöstön hyvinvointia ja tyytyväisyyttä kyselyjen avulla. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella on puututtu työhyvinvoinnin parantamistavoitteeseen kouluttamalla esihenkilöitä valmentavan johtamisen käytännöillä ja laatimalla toimintasuunnitelma työhyvinvoinnin parantamiseksi. Toimintasuunnitelma on esitetty pelastuslautakunnalle.

Hyvinvointialueen hallinnon yhtenäistäminen Partner-mallilla: Vantaan ja Keravan hyvinvointialue on ottanut käyttöön Partner-mallin, jossa talouden, hallinnon, henkilöstöhallinnon ja tietohallinnon partnerit tukevat toimialojen johtoa omilla osa-alueillaan. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen johtoryhmä on lisäksi tehnyt vuoden 2024 aikana linjauksia Partner-mallin osalta esimerkiksi määrittelemällä talouden ja HR asioiden raportoinnista hyvinvointialueen johtoryhmälle.

Pelastuslaitoksen henkilöstön osallistamis- ja ilmoittamismahdollisuutta kehitetty: Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella on otettu käyttöön Granite-järjestelmän eri ratkaisuja. Käyttöön on otettu ohjelmistoratkaisuja esimerkiksi työturvallisuuden sekä henkilöstön osallistamiseen. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen henkilöstön on. Henkilöstön on lisäksi mahdollista laatia kehitysideoita pelastuslaitoksen toiminnan kehittämiseksi järjestelmän avulla. mahdollista ilmoittaa työturvallisuuteen liittyvistä poikkeamista ratkaisun avulla myös anonyymisti

Hyvinvointialueen ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen välinen yhteistyö (2/3)

Keskeisimmät havainnot ja kehittämissuosituksukset

Työhyvinvointi ja toimintakulttuuri: Pulssikyselyn tulosten perusteella osa Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen henkilöstöstä kokee epäammattimaista ja epätasa-arvoista käytöstä sekä työpaikkakiusaamista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen henkilöstömittarit (sairaspoissaolot, vaihtuvuus) ovat pysyneet joko kohtuullisina tai hyvällä tasolla verrattuna muihin toimialoihin.

Tarkastusmateriaalin sekä haastatteluiden perusteella pelastuslaitoksessa ei ole käytössä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sisäistä ilmoituskanavaa. Pelastuslaitoksella on otettu käyttöön Granite-järjestelmä ideoiden ehdottamiseksi.

- *Suosittelaa, että pelastuslaitoksella otetaan käyttöön Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella käytössä oleva anonymi ilmoituskanava.*
- *Suosittelaa, että pelastuslaitoksella tehostetusti viestitään Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen arvoista sekä mahdollisuudesta ilmoittaa arvojen vastaisesta toiminnasta anonyymin ilmoituskanavan avulla.*

Pelastuslaitoksen johdon raportointi ja tiedonkulku: Vuoden 2023 tilinpäätöksessä sekä osavuosikatsauksessa 2/2024 tavoitteista jäätiin pelastustoimessa toimintavalmiusajoissa sekä onnettomuuksien ehkäisyssä ja ensihoidossa tavoittamisviiveessä. Osavuosikatsauksessa on tuotu esiin huomioita, joilla on ollut vaikutusta tavoitteiden toteuttamiseen. Sisäistä raportointia hyvinvointialueen johtoryhmälle ei tarkastuksessa tunnistettu, josta olisi mm. ollut mahdollista tunnistaa, miten riskeistä ja niiden hallintatoimenpiteistä on raportoitu hyvinvointialueen johtoryhmälle.

Keskeisenä havaintona tarkastuksessa kärkiyksikön hälyttämistä koskevan korjausmääräyksen esittelyn ja käsittelyn osalta on se, että korjausmääräystä (13.12.2023) tai siihen liittyvää valitusta hallinto-oikeuteen (9.1.2024) ei ole annettu Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen johdolle tiedoksi pelastuslaitoksen toimesta. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen johtoryhmässä on ensimmäisen kerran 9.9.2024 käsitelty tapaukseen liittyvää 3.9.2024 asetettua uhkasakkoa.

Hallintosäännön asiaankuuluvaksi toteutumiseksi, pelastusjohtajan tulee tuloksellisesti ja tarkoituksenmukaisesti viestiä ja raportoida toiminnastaan sekä pelastuslautakunnalle että hyvinvointialuejohtajalle. Tiedonkululla ja raportoinnilla tulee hallita sitä riskiä, että hyvinvointialueen ylin johto ei ole tietoinen mm. toteutuneista riskeistä, joilla on vaikutusta hyvinvointialueen toimintaan ja talouteen.

Viestintä ja raportointi on tuloksellista ja tarkoituksenmukaista, kun sen avulla voidaan varmistua siitä, että toiminta on johdettu strategisten tavoitteiden mukaisesti. Tämä vaatii sekä strategisten että operatiivisten riskien hallintatoimenpiteiden tunnistamista ja johtamista käytäntöön. Toistuvasti kuvatut huomiot tavoitteiden saavuttamatta jättämisistä saattaa johtua siitä, että raporteissa kuvatut toimenpiteet eivät ole olleet riittäviä.

- *Suosittelaa, että pelastuslaitoksen ja hyvinvointialueen ylimmän johdon välisessä tiedonkulussa on esillä strategiset ja operatiiviset riskit sekä riskienhallintatoimenpiteet, jotta voidaan varmistua mm. siitä, että pelastuslaitoksella johdetut toimenpiteet ovat tuloksellisia ja tarkoituksenmukaisia.*

Hyvinvointialueen ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen välinen yhteistyö (3/3)

Keskeisimmät havainnot ja kehittämissuosituksukset

Pelastuslaitoksen määräaikaiset palvelusuhteet: Tarkastuksen perusteella on mahdollista, että vuoden 2023 ja 2024 aikana solmittujen määräaikaisten palvelusuhteiden solmimisessa on toimittu vastoin työsopimuslain periaatteita määräaikaisten palvelusuhteiden sopimisessa.

Tarkastuksessa tunnistettiin, ettei Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella tai Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella ole prosessia tai käytäntöjä (pl. virkasuhteiden täyttömääräysten tekeminen ja hyväksynnät) palvelusuhteiden oikeellisuuden varmistamiselle, esimerkiksi aineistoanalyysin keinoin.

- Suositellaan, että Vantaan ja Keravan hyvinvointialue laatii, kuvaa ja ottaa käyttöön prosessin, jonka avulla hyvinvointialue kykenee valvomaan ja ennaltaehkäisemään mahdollista palvelusuhteiden ketjuttamista toimialoilla.
- Seuranta voidaan toteuttaa hyvinvointialueen toimesta esimerkiksi data-analytiikan keinoin Populus-järjestelmän informaatiolla.
- Suositellaan, että rekrytoinnista vastaavia henkilöitä koulutetaan ja ohjeistetaan riittävällä tavalla Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen periaatteista sekä lainsäädännön vaatimuksista liittyen palvelusuhteiden hallintaan.

Alla on kuvattu yksityiskohtaisten tarkastushavaintojen jakauma. Tarkastushavaintojen arviointiasteikko on esitetty liitteessä I.

Havainto	Luokitus	Sivu
4.1 Pelastuslaitoksen johdon raportointi ja tiedonkulku	E	17
4.2 Työhyvinvoinnin mittaaminen ja tulosten käsittely	E	20
4.3 Työhyvinvointi ja toimintakulttuuri	K	22
4.4 Pelastuslaitoksen määräaikaiset palvelusuhteet	E	25
4.5 Partnerit toimialajohtajien tukena	E	27

K = Kriittinen

E = Erittäin merkittävä

M = Merkittävä

H = Huomioitava

Liitteet

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Liite I: Havaintojen arviointiasteikko

K	Kriittinen:	Havainto sisältää kriittisen riskin / puutteen nykyiselle toiminnalle ja turvallisuudelle ja korjaaviin toimenpiteisiin tulisi ryhtyä viipymättä.
E	Erittäin merkittävä:	Havainto on merkittävä ja vaikutukset voivat olla olennaisia. Havainto edellyttää valvottuja toimenpiteitä mahdollisimman pikaisesti.
M	Merkittävä:	Havainto edellyttää aikataulutettua ja vastuutettua toimenpidesuunnitelmaa.
H	Huomioitava:	Vastuuyksikkö voi harkintansa mukaan huomioida havainnon esimerkiksi kehittämissuunnitelmissaan. Vaikka havainnon kiireellisyys on vähäisempi, tulisi siitä kuitenkin huolehtia tehokkaan ja kontrolloidun toiminnan varmistamiseksi.

[kpmg.fi](https://www.kpmg.fi)

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

© 2024 KPMG Oy Ab, a Finnish limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

The KPMG name and logo are trademarks used under license by the independent member firms of the KPMG global organization.

Document Classification: KPMG Confidential